

סרטים

מי אוהב יהודים חיים

"ילד יהודי במילהמת-העולם? זה לא מעניין איש. אולי, אם כתוב על זה ספר, יתנו לך פרס, אבל לא כסרט. הילד, הוא גיבור הסרט? זה לא רעיון טוב. העלילה מתחילה ב-1939? העבר הרי עבר, נגמר, חסל!"

מפיקי-סרטים, החושבים עצמם ליצורים חכמים ומבריקים שיודעים בדיוק מה הקהל רוצה ולמה הוא זקוק, מנהלים את עסקיהם לפי חוקי-ברזל פרייהמצאתם. כמו אלו המצוטטים למעלה, אומנם, הם משתווים סרטים שאינם פעמים בשנה, כאשר דווקא תבות עלי-ידם, עושים כסף (וזה בעצם הסיכוי הגולה האחת והיחידה שיש לחפש בסרט, לדעתם), אבל אפילו אלף סטיות מן המתי-שבה הישנה כי "סכס, מכות וכוכבים הם הבסיס של מיסחר בריא", לא ישנו את עמדתם במאומה.

בעיקבות בן-הרוד. בסוג זה של



נאט, דראך והבן סרט מישפחתי

טימטום-מיתוחי חכמני נתקל במאי היהודי מישל דראך במשך 18 שנים, מאז עשה סרט בשם אין קוברים ביום ראשון, סיפור אהבה בין כושי לאישה לבנה שהיה בין הסוגניות הראשונות של הגל החדש-הצרפתי. קבלת-הפנים חמה של הביקורת עזרה אותו לפנות למפיקים ולהציע להם סרט אוטוביוגרפאי, כינורות הנשף על ימי ילדותו, ועל נדודי מישפחתו בצרפת הכבושה על-ידי הנאצים, התשובות שקיבל, רשומות למעלה.

דראך, שחקן לשעבר, שהתנסה לראשונה בקולנוע כעוזר של בן-דודו, ז'אן פיר מלוויל (שניקרא במקור כוכור גרימי באך), לא התייאש. הוא ניגש בינתיים ל-נושאים שנראו קצת יותר מיסחריים לאי-שפיה-הכספים פורשטי-הרגל של תעשיית הקולנוע, כמו רומנסה בשם אמלי - או הענת לאהוב. הוא הכיר את השחקנית מארייז'וזה נאט, בת קורסיקה, ונשא אותה לאשה. עשה איתה עוד שני סרטים, ובינתיים המשיך לחפש מישהו שיממן לו את סיפור חייו.

"בהתחלה", מספרת מארייז'וזה, "הייתי צריכה לשחק בסרט את אחותו. אחרי-כך, את אמר. אילו עברו עוד כמה שנים, הייתי יכולה כבר לגלם את הסבתא".

לבסוף החליט דראך, שרות החופש ואי-התלות של בן-דודו המנוח דבקה בו, כי יעשה את הסרט בכוחות-עצמו. למעשה, מזה שנים רבות הופקו סרטינו על-ידי הברה שהקים לעצמו. אבל הפעם, לא קיבל אפילו עזרה מבחוי.

18 שנות ההמתנה הופיעו לסרט כינורות הנשף מימד נוסף. הוא אינו עוד רק אר-טוביוגרפיה נוסטאלגית של ילדות בימי מילומה, אלא גם סיפור אקטואלי, על תלאותיו של במאי שמנסה בכל מחיר לעי-שות סרט. ואיש אינו מאמין בסיכוייו.

ברוך השם, יש כוכב. שני החלקים בסרט משתלבים זה בזה, כשהאקטואליה מצולמת בשחור-לבן, כאילו סרט תיעודי על תלאותיו של הבמאי ופגישותיו עם מפיקים עביר-כרס ושבעי-גחח (אחד מהם הוא גידו אלברטי האיטלקי, שהיה המפיק של מאסטרואני 8 1/2). אלה מציגים לו שאלות טורדניות, משיבים בנימוס משור-עמם לתיאוריו הפיוטיים של הסרט המר-תוכנו, ולבסוף שואלים: "אין כוכב בסרט, רק אשתך (שהיא דרך אגב שחקנית ידועה ומקובלת בצרפת), ובגן?"

כמה מתים יש לך? ומין, מתי תצלם את המין? שואל המפיק הכרסותן לאחר שראה את הסצינות הראשונות בר-סרט. הבמאי נכנע, עובר מייד לתאר כיצד אחיו המבוגר אסף פעם, בתחנת רכבת, פליטה צעירה, הביא אותה הביתה, והי-לילה הפך לגיסיון מיני ראשון עבור האחר-הגימנויסט. זה אומנם מתאים להפליא מבר-חינה סגנונית לכל האוטוביוגרפיה, ויש בו בדיוק האווירה ההולמת. יחד עם זאת, לא נפקד מקומה של תמונת העירום, המ-פיק יכול לנשום לרווחה.

"ומתים, כמה מתים יש אצלך?" "אין מתים בסרט שלי..." "אין מתים? או את מי זה יכול כבר לעניין? יהודים, זה לא-כלי-כך מיסחרי. יהודי מת, עוד איכשהו. אבל יהודי חי? בלתי אפשרי!"

אבל דראך בכלי-זאת סיים את הסרט. גמר אותו, ערך אותו, הראה אותו למפיק-צים, "לא רע", אמרו לו, "יש כאן חומר לסרט עלילתי". שנתיים הסתובב וחיפש אפשרות להקרין אותו, לבסוף נכנס הסרט לרשת של בתי-קולנוע קטנים, כפקק בין סרטים מבטיחים יותר מבחינה קופתית. ואז, הגיע תור ההשתוממות התקופתית של המפיקים.

הסרט דהר שבועות על שבועות, בפני אולמות מלאים, ולמרות תנאי-הפצה לקרי-יים, היה ה-14 ברשימת ההכנסות, אשתדק בצרפת. הוצעה הבחורת את נציגי צרפת לפסטיבל קאן, סטתה לראשונה ממינהגה, והסכימה לקחת סרט שהוצג כבר בצורה מיסחרית לפני הפסטיבל, אל אירוע היוקר-הה. הסטייה השתלמה. הסרט הביא לצרפת את הפרס היחיד בפסטיבל, שהוענק למארי-ז'וזה נאט, כשחקנית השנה.

מידחמת האופרטה. ובסופו של דבר, למראה הסרט, אייפאשר בעצם להבין מה כל-יך הפתיר את המפיקים. סיפורו של מישל קאפוליס הקטן, אמו, סבתו, אחיו ואחותו הגדולים ממנו, הנמלטים מפניו, עוברים דרך סידרה של מקומות מיסחור עד שהם מצליחים לבסוף לחצות את הגר-בול לשווייץ הוא סיפור חם ואנושי ונוגע-בהחלט ללב כל אם. דויד, בנם של מישל ומארי ז'וזה, הוא חמדו להפליא. טבעי ופשוט, והוא נושא בחייכנות על כתיפיו, חלק כבד וכבד מן הסרט.

אהבת נעורים



ג'רמי (פאר, תל-אביב, ארצות-הברית) - בתקופה של סמים, מישגלים וסטיות, התפרעויות והתקוממויות בגיל צעיר, זהו, בהחלט, סרט יוצא-דופן. מדובר בו על נער הלומד לנגן צ'לו, עושה את שיעוריו בצורה מסודרת בהחלט, אפילו אם מקלט-הרדיו מנגן מוסיקת פופ ברקע בשעת הכנתם. הוא, "מת" על כדורסל, אבל הוא חברה'מן, עליו, חייכני, בקיצור: בן רגיל ונחמד למיש-פחה טובה.

הוא מכיר נערה, תלמידה חדשה בבית-סיפור, מתלבט, מתבייש, מתקרב, עושה את כל הצעדים המגוממים של התחלה בפעם הראשונה. ואף ששיאת של אהבה זו מתבטא ביחסי-מין, זה בכל זאת ניראה, במושגים של ימינו, תמים ומלבב. אחרי כל האלימות והפגע שדרכם הורגלו להתי-בונן ברחובות ניו-יורק, בן על בדי-הקולנוע או על מסך-הטלוויזיה, זה ניראה כמעט בלתי-מצאותי. אבל בסופו של דבר, טיפוסים כמו ג'רמי וסוזן הם כנראה מה שמקובל כלנות "הרוב הקטן", זה, שמעללנו אינם מגיעים בדרך-כלל אל האמצעי-התקשורת, אבל הוא עדיין מחווה את החתך האופייני של האוכלוסייה בעולם.

מה שנוגע לביצוע, צריך לשבח את השימוש באתרים הטבעיים של ניו-יורק, הפעם שלא על מנת ליצור מתח ואימה, אלא כסביבות-מגורים שבהן אפשר גם להיות ולא רק לרצוח, ואת הדרכת שני הנערים, רובי בנסון וגליניס



מארייז'וזה-הינאט וילד ב"כנורות הנשף" בסרט הבא אהיה סבתא

לנערה יהודית, כי אומנם בנה אחראי לחר-יונה, אבל לא בא בחשבון שהוא יישא יהודיה לאשה, שוטרים המציינים בגאוונה שהם צרפתיים, שולחים ידם למגירות ו-שולפים כסף ותכשיטים השייכים לאשה יהודייה נפחדת. ואיכר שצריך להעביר את האם והילד אל מעבר לגבול, גונב את כספם ומשאיר אותם באמצע הדרך.

לעומת זאת, למפיצי הסרטים הישראליים שראו את הסרט בקאן, לא היו צריכים להיות שום ספיקות. הרי אף אם יהודיה לא תוכל לעמוד בפני נושא שכזה, אבל בכל זאת, ניראו נבוכים ונפחדים, "הקפיר-צות האלה בין העבר לתווה, זה מבלבל את הקהל" טען אחד מהם. המאמין בכנות שהקהל הישראלי מורכב מדגנרטים מוגי-בלים בשיכלם.

ישב אותו מפיק וחשב, ולבסוף החליט שאם יקנה את הסרט, הרי ראשית לכל יוציא ממנו את כל הקטעים בשחור-לבן, המתרחשים בהווה, "אני רוצה למכור סרט צבעוני", אמר. אילו הכיר אותו דראך, ודאי היה מכניס אותו לתוך הסרט עצמו.

למזלם של כינורות הנשף החליט איש זה שהם יקרים מדי עבורו. מישהו אחר רכש אותם, והם עומדים לעלות על בדי הארץ, בשלמותם, בשבוע הבא. הקהל הי-ישראלי יוכל להוכיח הלכה למעשה, אם הוא מורכב אומנם מדגנרטים מוגבלים, כי דעתו של אותו מפיק, או שיש לו עדיין סיכוי כלשהו, ויש טעם להביא עבורו גם סרטים שאינם קאראטה, סכס או אסונות-טבע.



רובי בנסון וגליניס או'קונור התמימות עדיין חוגגת

או'קונור, המגלמים את צמד הנאהבים הצעירים בפש-טות הבינה.

ייתכן שבשפה מיקצועית קוראים לזה, "שמאלץ", ואין ספק שאין בסרט פריצה-דרך באמנות הביעית. עם זאת, זהו סוג של "שמאלץ" שניעים לצפות בו, הנמורה היטב על הנשמה, בתנאי שלא מצפים ממנו ליותר מזה.